

**A. ROLAND
HOLST COLLEGE**

Pestprotocol

1.0 Inleiding

Wanneer de schoolomgeving voor één of meerdere leerlingen onprettig of onveilig wordt, vraagt dit om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. Pesten is onacceptabel, omdat het grote gevolgen kan hebben voor zowel de gepeste leerling (bijvoorbeeld onzekerheid, faalangst, depressie) als voor de pester (bijvoorbeeld problemen met sociale relaties).

Op het moment dat pestgedrag door leerlingen of het personeel gemeld of opgemerkt wordt, is het belangrijk dat alle betrokken partijen weten volgens welke procedure het probleem opgelost gaat worden. Voor dit doel is dit pestprotocol opgesteld, waarin gebruik gemaakt is van in het land gangbare protocollen, die zijn toegesneden op de situatie binnen het A. Roland Holst College.

In het protocol wordt beschreven wat onder pesten en cyberpesten (digitaal pesten) wordt verstaan en hoe er op onze school met een melding van pestgedrag wordt omgegaan. Het maakt duidelijk welke stappen er worden ondernomen en wat er van de betrokken partijen verwacht wordt om zo snel mogelijk een einde aan het pesten te maken.

Een protocol zoals dit moet geen statisch geheel zijn: afhankelijk van de ontwikkelingen op school en de ervaringen die ermee gemaakt worden zal het protocol worden aangepast.

2.0 Preventieve maatregelen

Een belangrijk wapen in de strijd tegen pesten is de preventie ervan. Het is essentieel dat er een veilig pedagogisch klimaat op school heerst, waarbinnen pesten door alle partijen (docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen) als onacceptabel wordt gezien en waarin alle betrokken partijen bereid zijn samen te werken om problemen rond pesten op te lossen. Elke medewerker heeft een voorbeeldfunctie. In het leerjaar wordt aan de gedragsregels en omgangsvormen op school uitgebreid aandacht besteed.

In de introductieweek van de nieuwe brugklasleerlingen wordt aandacht besteed aan positieve groepsvorming door middel van onder andere dramalessen.

De leerlingen formuleren de gedragsregels in hun eigen taal en daarmee wordt eigenaarschap van de regels nagestreefd. In de loop van het eerste schooljaar blijft het onderwerp pesten een terugkerend thema in de wekelijkse mentorlessen.

School stelt duidelijk dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken wordt beschouwd, maar als hulp aanbieden of vragen. Met name in de onderbouw, maar ook in de bovenbouw is pesten een onderwerp dat, wanneer nodig, op de agenda staat tijdens de mentorlessen.

3.0 Pesten

Wanneer spreken we van pesten? Tussen wat plagen en pesten is, loopt een diffuse grens, die voor iedere persoon anders ligt. Iedereen mag zelf aangeven wat hij als acceptabel beschouwt en wanneer de grens voor hem wordt overschreden.

Pestprotocol ARHC

We spreken in **ieder geval** van pesten als dezelfde persoon **regelmatig** en **systematisch bedreigd, geïntimideerd** en/of **buitengesloten** wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waarin gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Daarom moet pestgedrag door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is, dat het pesten zich vaak in het verborgene afspeelt, zodat er moeilijk vat op te krijgen is. Zelfs wanneer het pesten wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. De volwassenen moeten oog hebben voor de signalen van leerlingen, interesse tonen voor de leerlingen en luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Voor de mentoren betekent dit dat ze in hun mentorklassen groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken worden nagekomen.

3.1 Vormen van pesten

Met woorden	Vernederen, belachelijk maken
	Schelden
	Dreigen
	Met bijnamen aanspreken
	Gemene briefjes, mailtjes, sms'jes, nare berichten op social media
Lichamelijk	Trekken aan kleding, duwen en sjoeren
	Krabben, haren trekken
	Schoppen, slaan
	Wapens gebruiken
Achternvolgen	Opjagen en achterna lopen
	In de val laten lopen, klem zetten of rijden
	Opsluiten
Uitsluiting	Doodzwijgen en negeren
	Uitsluiten van bijeenkomsten
	Uitsluiten bij groepsopdrachten
Stelen en vernieling	Afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen
	Kliederen op boeken of spullen
	Schade toebrengen aan eigendommen
	Fiets beschadigen of banden leeg laten lopen/lek prikken
Afpersing	Dwingen om spullen of geld af te geven
	Dwingen om handelingen te plegen voor de pestende leerling

3.2 Digitaal pesten of 'cyber'-pesten

Digitaal pesten of cyberpesten is het pesten via het internet en via de mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het dagelijks leven, omdat daders gemakkelijker anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van internet veel groter is.

Een aantal manieren waarop cyberpesten plaatsvindt:

- Misbruik van social media: schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen;
- Uit naam van een ander sturen van pestmail;
- Foto's, films of geluidsopnamen maken van elkaar zonder toestemming van de betrokkenen;
- Foto's, films of geluidsopnamen maken van elkaar zonder toestemming van de betrokkenen en dat op het internet plaatsen;
- Foto's, films of geluidsopnamen van elkaar bewerken zonder toestemming van de betrokkenen en dat op internet plaatsen;
- Stalking: stelselmatig lastigvallen met het blijven sturen van haatmail/bedreigingen;
- Hacken: het stelen van gegevens of instellingen aanpassen (bijvoorbeeld wachtwoorden veranderen).

In de bijlagen staan tips om cyberpesten te voorkomen en tegen te gaan.

3.3 De gepeste leerling

In een onveilig klimaat loopt iedereen de kans gepest te worden, maar sommige leerlingen lopen meer kans dan andere. Dat kan te maken hebben met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingen. Echter, kinderen worden pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties. Een kind dat gepest wordt, praat daar thuis niet altijd over.

Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte;
- angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt; het probleem lijkt onoplosbaar; geen "klikker" willen zijn.
- Primair richt de school zich op hulp aan de gepeste leerling en zal de school maatregelen nemen zodat de gepeste leerling zich weer veilig voelt op school.

3.4 De pester

Naast de gepeste heeft ook de pester hulp nodig. Er kunnen dieperliggende oorzaken zijn die ten grondslag liggen aan het pestgedrag. Pesters zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak ook onzeker en proberen ze zichzelf groter te maken door een ander te kleineren. Er kan ook sprake zijn van een 'nare' karaktertrek. Het is belangrijk het gedragspatroon te doorbreken, mogelijke oorzaken te achterhalen en waar mogelijk weg te nemen. Voorbeelden van dieperliggende oorzaken kunnen zijn:

Pestprotocol ARHC

- Een problematische thuissituatie; een
- voortdurende strijd om de macht in de klas;
- een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau); een zwak
- gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid) of juist een te sterk gevoel van autonomie;
- de pester voelt zich verloren binnen een grote groep en verzekert zich van een positie in de groep door zich boven een ander te plaatsen.

Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig, want in hun ogen vraagt het slachtoffer er immers zelf om. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden.

3.5 De meelopers en de andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf slachtoffer te worden of uit angst vrienden en vriendinnen te verliezen. Verder kunnen de meelopers het pesten wel stoer en interessant vinden en hopen ze mee te liften op de populariteit van de pester.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest, maar voelen zich wel schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen. Het is belangrijk om juist deze leerlingen tot helpers te maken.

3.6 Pesten door medewerkers

Ook een medewerker kan pestgedrag vertonen. Dat kan zowel naar collega's als naar leerlingen toe gericht zijn. In een professionele werkomgeving zou dergelijk gedrag niet voor mogen komen. De schoolleiding zal de medewerker hierop aanspreken en kan disciplinaire maatregelen nemen. Het pestgedrag moet onmiddellijk stoppen.

4.0 De aanpak van pesten

4.1 De taak van de ouders

Wanneer de ouders van hun kind gehoord hebben dat het gepest wordt of zelf het vermoeden hebben dat dit zo is, dan dienen zij dit te melden bij de mentor. De mentor zal het verdere proces begeleiden, met hulp van de teamleider.

Betreft het de ouders van een kind dat pest, dan worden zij van het pestgedrag van hun kind in eerste instantie door de mentor op de hoogte gesteld. Er wordt van hen verwacht dat ze meewerken aan het stoppen van het pestgedrag van hun kind.

4.2 De vakdocenten en het onderwijsondersteunend personeel

De vakdocenten hebben, net als het onderwijsondersteunend personeel, vooral een signalerende rol. Wanneer docenten of onderwijsondersteunend personeel pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat ze hierop adequaat reageren en hiervan melding doen bij de mentor om hulp en overleg in gang te zetten. De vakdocenten stellen zich vervolgens op de hoogte van de gemaakte afspraken door het lezen van het leerlingvolgsysteem (SOM).

4.3 De mentor

De mentor is het eerste aanspreekpunt voor meldingen van pestgedrag voor leerlingen, docenten en ouders. In overleg met de teamleider zet de mentor het stappenplan tegen pesten in werking en draagt er zorg voor dat het probleem wordt opgelost. Bovendien zorgt de mentor voor de administratieve afhandeling. Dit houdt in dat afspraken die met leerlingen gemaakt worden schriftelijk worden vastgelegd en ondertekend. De gemaakte afspraken worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem (SOM). Tijdens het doorlopen van de stappen krijgt de tutor ondersteuning van de teamleider.

4.4 De teamleider/directie

De teamleider bewaakt het proces vanaf de eerste pestmelding. De teamleider overlegt met de mentor over de te volgen procedure (klassikaal of individueel) en over eventuele verwijzingen voor weerbaarheidstrainingen en andere hulp. Wanneer het doorlopen van het stappenplan onvoldoende helpt, neemt de teamleider de eerste verantwoordelijkheid van de mentor over. Ook het opleggen van sancties aan pestende leerlingen en het contact hierover met de ouders (verslaglegging voor dossier) is aan de teamleider. De mentor blijft bij het proces betrokken.

4.5 De leerlingbegeleider

Een alternatieve route van het aanmelden van pestgedrag kan via de leerlingbegeleider lopen. De leerlingbegeleider lost het probleem niet op, maar speelt een begeleidende rol richting mentor en/of teamleider. Pestgedrag door collega's kan via de vertrouwenspersoon gemeld worden.

5.0 Het stappenplan

Pesten wordt niet getolereerd en alle meldingen worden door de school serieus genomen en opgepakt. Degene die de melding als eerste binnenkrijgt, speelt deze door naar de mentor.

<p>1. Signaal pestgedrag. De mentor signaleert of wordt gewezen op pestgedrag binnen de klas.</p>	
<p>2. Overleg. De mentor overlegt met de teamleider. Hierbij wordt gekeken naar de ernst van het geval en welke benadering men moet kiezen. De ouders van alle betrokken leerlingen worden ingelicht en indien nodig uitgenodigd voor een gesprek op school.</p>	
<p>3. Klassikale aanpak: De mentor gaat een gesprek aan met de klas. Samen wordt gezocht naar een passende oplossing voor alle partijen. De mentor bewaakt het groepsproces.</p>	<p>3. Individuele aanpak: Wanneer een geval te complex is om klassikaal te bespreken, worden de betrokken leerlingen individueel aangesproken. Er vindt een gesprek plaats met de gepeste, de pester en eventuele meelopers. Afhankelijk van de ernst van het geval wordt bepaald of er behalve de mentor ook de teamleider aanwezig zal zijn.</p>
<p><i>Het uitgangspunt in beide aanpakken is in gesprek raken met elkaar, waarbij dingen worden benoemd en uitgesproken. Iedereen wordt uitgenodigd om zijn zegje te doen. Na het samen naar oplossingen zoeken worden afspraken gemaakt en deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd en door de direct betrokken leerlingen ondertekend. In het leerlingvolgsysteem van SOM zet de tutor een verslag en aan betrokken docenten wordt hiervan melding gemaakt. De eerste keer controleert de mentor na 14 dagen of de afspraken zijn nagekomen, daarna wordt steeds een nieuwe termijn afgesproken.</i></p>	
<p>4. Aanbieden hulp. Eventueel kan een gepeste leerling worden ondersteund met een begeleiding of door hulp van buitenaf. Ook de pester kan voor hulpverlening doorverwezen worden.</p>	
<p>5. Sancties: Wanneer de bij 3. gemaakte afspraken niet worden nagekomen, volgen er sancties voor de pester. Deze worden in overleg met de teamleider vastgesteld en door hem aan de betrokken ouders gemeld en ondertekend (dossiervorming).</p>	
<p>6. Schorsing. Wanneer de eerder genoemde maatregelen geen effect hebben, gaat de school over tot het onderstrepen van het wangedrag door een zogenaamde time-out (ordemaatregel). Als effect uitblijft wordt overgegaan op schorsing (strafmaatregel) van maximaal een week. Voordat tot schorsing kan worden overgegaan, overlegt de schoolleiding met het College van Bestuur en het genomen besluit wordt met vermelding van redenen aan de ouders en leerling bekendgemaakt¹. Leerling en ouders moet duidelijk gemaakt worden (ondertekend verslag in dossier) dat de grens bereikt is en dat bij de eerstvolgende herhaling tot verwijdering wordt overgegaan.</p>	

¹ Regeling schorsing, toelating en verwijdering in het (speciaal) voortgezet onderwijs OoZ dec 2011, blz 7

Pestprotocol ARHC

7. **Schoolverwijdering.** Als een leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen blijft volharden in het ongewenste gedrag, is er geen perspectief meer. De school neemt in zo'n geval zijn verantwoordelijkheid omdat de veiligheid van de overige leerlingen niet meer gegarandeerd kan worden. Er rest de school niets anders dan verwijdering.

Bijlage 1: Contract

Pestcontract

Omdat wij een veilige school willen zijn, werken wij op het Roland Holst College met het pestprotocol, de ondertekenaars van dit contract verklaren het volgende.

Ik, (naam leerling), verklaar hierbij mijn medeleerlingen niet meer herhaaldelijk te kleineren, uitschelden, intimideren, buitensluiten, bezittingen verstoppen/ afpakken/ kapotmaken, social media (whats app/ skype etc) terreur, samengevat te pesten.

Dit protocol wordt 2 wekelijks geëvalueerd en zonodig bijgesteld door mentor en/of teamleider.

Indien – nadat alle mogelijke hulp aan de pester geboden is – het pestgedrag voortduurt en dit ten koste gaat van het welzijn van anderen, kan dit tot schorsing leiden en in het uiterste geval tot verwijdering.

A Roland Holst college, Hilversum (datum)

Handtekening leerling,

Handtekening ouders,

Handtekening teamleider,

Algemene regels met betrekking tot pesten, voortvloeiend uit het pestprotocol.

Iedereen die direct dan wel indirect deel uitmaakt van onze school, conformeert zich automatisch aan onderstaande regels:

- 1 Iedereen moet zich in en om de school veilig voelen;
- 2 Iedereen moet zichzelf kunnen zijn zolang dit niet ten koste gaat van anderen;
- 3 Iedereen is medeverantwoordelijk voor het welzijn van de anderen;
- 4 We gaan respectvol met elkaar en elkaars spullen om;
- 5 Als er problemen zijn dan praten we erover net zo lang tot ze opgelost zijn;
- 6 We houden ons verre van agressief gedrag;
- 7 Als er negatieve groepsnormen gesignaleerd worden, dan spelen we daar meteen op in;
- 8 Alle geledingen hebben het recht en de plicht bij signalering van pestgedrag dit te melden bij docent / mentor / teamleider/ leerlingbegeleider / directie of ouders. Melden van pesten is niet klikken maar het melden van mishandeling!
- 9 Bij signalering verplichten alle bij de school betrokkenen zich alle mogelijke maatregelen te nemen conform het in het pestprotocol vermelde stappenplan;
- 10 Indien het pestgedrag van een individu(en) ook na de in het vorige punt genoemde hulp blijft voortbestaan, kan dit ter bescherming van anderen in het uiterste geval tot verwijdering leiden.

Bijlage 2: Tips tegen cyberpesten

Tips voor leerlingen om digitaal pesten te voorkomen

- Gebruik een apart Hotmail-adres om jezelf te registreren op websites. Kies een emailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chatnaam.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site. Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw danop je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf respectvol naar anderen, scheld niet terug, maar ga weg uit een chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je contactenlijst.
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van internet kent. Let vooral op foto's en films van jezelf. Als je een foto of film op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst of bewerkt worden.
Foto's en films die eenmaal geplaatst zijn, zijn nog jaren terug te vinden.
- Bel of mail niet met mensen die je alleen van internet kent, spreek niet met hen af zonder dat je ouders dit weten.

Pestprotocol ARHC

- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van de webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.
- *Bedenk: Niet alles wat je op internet tegenkomt, is waar!*

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

- Vat het niet persoonlijk op als vervelende berichten komen van mensen die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de mail zo mogelijk zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- Blokkeer de afzender. Op je mobiele telefoon kun je vaak nummers blokkeren. Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP adres van de e-mail kan soms worden afgeleid van welke computer de mail verzonden is. De helpdesk van de provider heeft vaak technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
- Ga naar je tutor. Deze zal je verder helpen om het pesten te stoppen.
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie, omdat dit strafbaar is. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenislaf.nl

Bijlage 3 Mediaverwijzingen tegen cyberpesten

- **Links voor bruikbare adressen bij cyberpesten** www.stopdigitaalpesten.nl campagne van Stichting Ideële Reclame, SIRE
- www.digibewust.nl site van Ministerie van Economische zaken over veilig gebruik internet
- www.ppsi.nl PPSI is het expertise centrum van het Algemeen Pedagogisch Studiecentrum op het gebied van seksuele intimidatie, discriminatie, geweld etc. In het onderwijs www.schoolenveiligheid.nl
- www.veilig.kennisnet.nl tips en links voor leerlingen, ouders en docenten
- www.iksurfveilig.nl
- www.internetsoa.nl
- www.i-respect.nl

Films met als thema pesten:

- *Sidekicks* (1992)
- *Bluebird* (2004)
- *Meancreek* (2005) 12 jaar en ouder
- *Mean girls* (2006)
- *Fab Five: The Texas Cheerleader Scandal* (2008)
- *Echt gebeurd* (1998-2008) 15 documentaires op dubbel dvd van Villa Achterwerk VPRO, waarvan aflevering "Het busje" en "Hoe Nikita een paard kreeg" over pesten gaan
- *Spijt*
- *Sexding*